

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Kül-monostorutca 181. szám.

Megjeleni a lap hetenkint 3-szor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évi negyedr 3 ft. o. ó.
Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ór 7 kr., 2-ór 6 kr., 3-ór 5 kr. o. ó. minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.
A „nyitott” cikkek sora után 30 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középútcza, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, július 9. 1866.

(H) Julius 3-dika minden lapok szerint mint oly datum jelöltetik meg, a melyhez egy gyászos emlék s eshetőleg még súlyosabb következmények vannak köve. „Bármennyire alapos és megbecsülhető is a megsemmisített legiók utáni jajveszékélés — nyomd a „Wanderer” — azonban az utolsó catastropha következményeitől nem fog megmenteni, s nem gátolhatja meg a szerencsétlenség továbbterjedését, mely lávaszerűen tört a birodalomra, s kimondja e lap, hogy „a legszebb hadsereg, melyet valaha Austria csatára vezetett, egyetlen csatában semmivé tétetett!” A „Presse” szerint azonban katonai tekintélyek odanyilatkoznak, hogy Olmütz alatt még össze lehetne szedni 150,000 embert. A veszteség halottak, sebesültek, foglyok s az Elbée fuladtakban 100,000 emberre tétetik, s számos ágyú és hadi anyag veszett oda a feneketlen utak miatt, miután a szerencsétlen csata napján nagy eső volt. De a „Kamerad” biztat, hogy „első pillanatra tulzottnak látszik az a hír, mintha 80—100,000 ember veszett volna el, s a prédává lett anyagot is rövid időn pótolni lehet.” Szóval a szerencsétlenség részleteiről csak hozzávetések és semmi biztos tudósítás nincs e percig, midőn alig lehet tudni, hol vannak e fényes hadsereg romjai.

Mindezek után semmi se természetesebb, mint az, hogy Bécsben rendkívüli nyugtalanság uralkodik, s nagy feszültséggel várják gróf Mensdorff utazásának eredményét, kit ő Felsége a sereg felkeresése s állapotának megvizsgálása végett küldött ki, külügyministeri helyettesül addig is gróf Eszterházy Mórt nevezvén ki.

Hogy Bécs eshetőleg porosz invasio által fenyegetve van, ezt több senki se titkolja. A székvárost védő florisdorfi erődítvények parancsnokául gr. Degenfeld tábornagy neveztetett ki, s ő Felsége a polgárságnak egy ostrom kilátásával szemben növekedő agályait megnyugtatóan kijelenteni méltóztatott, hogy Bécs a veszélyek kikerülése végett nyílt városnak fog tekintetni. A székvárosnak magának oly módóni védelmére, hogy az ostrom alá bocsátások, nem is tétetnek előkészületek; sőt 4-kén reggel óta 10 mozdony szakadatlan működésben van, hogy az északi pálya összes forgalmi anyagszerzeit a déli pályára szállítsák, s a császári kincstár és a nemzeti bank hasonlóképp intézkedtek, hogy szükség esetében összes értékeiket Komáromba szállítsák.

A „Vaterland” oly állapotra jutottnak véli az északi serget, hogy az többé nem képes fenntartani magát Csehországban, minél fogva Olmütz felé húzódik vissza. Ugyane lap jelenti, hogy Hess tábornagy van megbízva a hadserget visszavezetni s bizalmát megint feleleszteni. E visszavonulás talán még sokat megmentő szerencsével lenne végrehajtható, ha a poroszok azt egy merész vágással meg nem akadályoznák, s e tekintetben igen megnyugtatólag hangzik azon tudósítása a „Debatte”-nak, Logy Pardubitzot 5-dikén reggel még nem szállották meg a poroszok, de annál fenyegetőbben hangzik a „Nar. Listy” figyelmeztetése, miszerint két porosz hadtest sebesen nyomul requirált székereken Olmütz felé, hogy megelőzzék az osztrák hadsereg romjainak ottani biztos újból-szervezkedését.

A „Morgen Post” úgy értesül, hogy Mensdorff és Bismark grófok uralkodók névben 5 napi fegyverszünetet kötöttek július 5-kén 5 órán kezdve; de a mi a fegyverszünetet illeti csak annyi bizonyos, hogy az alkudozások, mint ezt már mult számunkban jelentettük, megindították, s hivatalos forrásból eredett távirati tudósítás szerint Gablenz altnagy hat heti fegyverszünet megkötése végett a porosz főhadiszállásra küldetett, s alapos kilátások vannak ennek megkötésére.

Hir szerint ő Felsége közelebről két manifestumot fog kibocsátani egyet népeihez, egyet a hadsereghez.

A közigazgatási catastropha után.

Minden lap, hivatalos és független, egyaránt biggadt komolysággal constatálja, hogy ez év jul. 3-án Közigazgatás a derék északi hadseregnek

szerencsétlen romlása folytán Austriát oly csapás érte, mely iránt senki se lehet közömbös.

Olvásóinknak a közvélemény felfogása körüli tájékozása végett, félre téve egyéb tárgyakat, színlak közölni a hozzájárulókat.

Kezdjük pedig a „Pesti Napló” irányadó cikkével, mely így hangzik:

„A császári hadseregnek akár számát, akár fegyelmességét tekintve, s külsőben a zászló iránti büszséget, vitéz magatartást és közeledését iránti öntudatosságot véve, — s végre a hasonlatot, melyet az egymással ellenségeként szemben álló két tabor multját illetően a hagyomány készít, — senki sem lehetett készen a szerencsének ama gunyjátékát szemlélhetni, mely a közelebbi vívott pár napi csatázások által a csapások egész sorát nehezíté a birodalomra.

A „Wiener Ztg” félhivatalos esti kiadása a leverő hadi eseményekre vonatkozva, egy közleményt hoz, mely a nagy csatavesztés rémbírnék első benyomása alatt készült, világos jelt viseli annak, hogy a Lajthán túl nemcsak némely hadvezérek, de a journalisták is csak a szerencse napjaiban tudják az ítélet és cselekvésben ama súlygyent megtartani, mely a férfúnak nehéz válságok közepette teszi igazi jellegét.

A birodalom minden polgára fájdalmasan van illetve e nem remélt, e birtelen jött, s e lehangoló vereség által. Nincs ország, nincs tartomány és város, sőt nincs tán egyetlen helysegecske, mely szülőiteinek illetősége által közvetlenül nem lenne érdekelve.

Érthető tehát, sőt elmaradhatlan a levertség általánosága.

De mi következik innét?

Az e, hogy jajgassunk, mint a bécsi lapok nagy része, — vagy vádakra ragadtassunk, mint a félhivatalos „Wiener Abendpost”?

Mi azt hisszük, hogy így cselekedvén, pillanatra enyhíthet valaki a szégyenérzet okozta gyötreim, — futólag lecsillapíthatja nemes felbosszorkodását, — de hogy ez által valaki a bajon bármily csekély mértékben is segítsen, vagy hogy a következőket megelőzze, ezt mi nem hisszük.

Am lakoljanak, mert lakolniuk kell, — a hibák, kik az egyéniségükben helyezett bizalommal visszaélve, mulasztás — vagy bármí más vétség által okai lettek a bekövetkezett vereségnek, fény helyett gyász hozza zászlóikra.

De ezzel csak a mult panasza lehet elég téve, míg a jelen s a jövő egészen más, és gyökerebb orvoslatokat vár.

Az „Abend Post” szerint „a legerélyesebb lépések megtörténtek, hogy a mit katonai, és ugy politikai, mint diplomatiail tekintetben elérni lehet, az hamar és hatályosan eléréssék.”

Minős, legyenek a katonai intézkedések, ezt nem fürkészszük; szívesen tesszük fel, hogy e tekintetben semmi sem fog megkísérletlenül hagyatni, mi az ellenségnek beljebb hatolását feltartatja, s majd a rák haragított szerencsével is szövetkezhetik.

Nem Benedek hadserege az első hadsereg, mely nagy vereséget szenvedett; előtte már régen nagy jellemének és nagy hadümegeknek kelle e kevésbé vigasztaló sorban osztozniuk, de — kocka fordultával nem ritkán vertekből verők lettek.

Az északi hadsereg sem lehet arra ítélve, hogy e vereség lehangoló tudatával, s annak teljes és hathatós megtorlása nélkül adassék át a történelemnek.

Hogy azonban ez utóbbi feltevés ne csak feltevés vagy muló tütemény maradjon, hanem minden időkre szóló ténynyé váljék, sok függ attól, minők lehetnek azon politikai intézkedések, melyek a lehangolt közszellem ismét felélesztését célozzák, melyek a megfélemlített csapatrészek közt terjedő önbizalmatlanságot szétoszlatni, s a katonát válságos körülmények közt oly szépen diszító öntudatosság és szilárd önértékre vezethetők.

Az esprit de corps lehet kapcsa, sőt irányzója valamely katonai testnek békés időkből, de ha a próbák napjai állnak be, ha az ellenség golyói mellett még a szerencse üldöző mérgével is kell küzdenie, ily helyzetben az esprit de corps elégtelen kapocs, lelkesítőnek pedig éppen alkalmatlan.

A szabadság újabbkori vívmányai közé tartozik az is, hogy az egyszerű földelő, s a közönséges kézműves is megszerezze a haza szó tisztá és bü fogalmát.

Oly intézkedések tehát, melyek e fogalomnak nemcsak megfelelnek, de abból mintegy kifolynak, az elszomorított közszellem felbátorítására legtermészetesebben hathatónak.

A népek ma már meglehetősen nagykorúak,

a birodalmi nagy eszme mellett lelkesednek egy szersmind szűkebb hazájuk iránt, s a ragaszkodás melegével csüggenek bázi tűzhelyeiken. Oly intézmények tehát, melyek az egyéni élet ez érzelmevilágát sem felednek az engedményezendők körvonalán kívül, nemcsak szépen helyettesítik az esprit de corps elhalványult alakját, hanem helyébe a haza aggodó képét, a családiak fenyegetett szentélyét állítva, bátorítják a harczost oly tettekre, s emelend oly önbizalomra, melyre sem parancs, sem rang, sem ígérlet azt felbuzdítani különben nem képesek.

E fogalomban, haza, birodalom, nemcsak kötelességek halmazának, a terhek nehéz súlyának kell értenie; — hanem benn kell abban foglaltatnia, és pedig egyenesen és közvetlenül, a nemzeti jogok és egyéni szabadságok senki által nem tagadott báborítlan élvezetének is.

A közelebbi magyar országgyűlés két rendbeli felirátában az alattvalói tisztelt, hűség és bizalom hangján mondá el azt, mit egyelőre Magyarország, s közvetve a birodalom sorsának javítására elterhelhetlennek tart.

E két felirat — az eseményeket tekintve — hasonlítni kezd a mese Sybilla-könyvéhez.

A politikai eszély tanácsolja tehát, a még fenmaradt lapok tartalmával idejekorán megbarátkozni, s azt életbe léptetni.

Tul a Lajthán a nép hasonló megnyugtatósa elmaradhatlan. Ez intézmények szabadelvűségében kell lenni az egység kapcsának, mit a Lajthán tuliak oly szívós kitartással, ellenkező értelemben és oly sokáig vitáltak.

A „Pester Lloyd” ugyancsak a közigazgatási szerencsétlenség feletti fájdalmát a következő értelemzés sorokban fejezi ki:

A végzet keze a birodalmat nehéz csapással sújtá; jul. 3-dika Austriára nézve gyásznap lett. Barhova jussan a közigazgatási vereség híre, a nagy birodalom minden tartományában, minden népénél a fájdalom és gyász érzelmeit fogja fölkelteni. A különböző nemzetiségek népei, mindnyája hozzá járult ama fenséges északi hadsereghez, melynek az a feladata volt, hogy az előnyomuló ellenséget Csehország földjén feltartóztassa. Minden báboru súlyos áldozatokat követel, s a győzelmes nép nincs megkímélve ama fájdalmas veszteségeiktől, melyek családjai közt ezeket sujtanak. Hanem az a gondolat, hogy oly sok nemes vér nem hiába folyt, hogy az ezek nem hiába haltak hősi halált, ez a gondolat hamarabb szorítja a könyveket s az általános öröm háttérbe szorítja az egyesnek fájdalmát. De hogy fejezzük ki azt az érzelmet, mely most minket elfog? Tekintünk előtt elterül a csatatér, hol annyi ifjúság, annyi erő lett feláldozva. Testvéreink megdermedt kezei még erősen szorítják a halálos küzdelemre emelt fegyvert, a halvány arczon még lethkrözödik a bátorság, harosi vágy kifejezése; de a mieink közül senki sem mozog többé a csatatéren, hol fiaink, testvéreink elterülnek. Az országban, mely a közös uralkodó birtoka, elhagyatva fekszenek; az ellenség állít fel ott őrsemeit, az ő hadserege lett a győzelem, a mieink a — — — — —, nem mi, az ellenséges hadjelentések mondják ki a szót, melyre ajkaink nem akarnak megnyitni.

Valóban, a birodalom még nem küldött jobb s vitézebb hadsereget a csatatérre, mint a minő az északi hadsereg volt. A szív örömteljes győzelmi reményben dobogott, midőn ama pompás alakokat láttuk, melyek hosszú vonalokban indultak a főhadiszállás felé. Austria mellett volt Európa rokon-szerve, Austria mellett majd minden német tartomány, Austria mellett az igazság. Azt hittük, hogy az ég áldása kétségkívül kegyelni fogja Austria ügyét s gyors győzelmi menetében teszi tönkre az ellenséget, mely Európa bekéjét önkénytelen megzavarja. Másként történt.

Mintha álmódúknak, ugy vonultak el előttünk a három hét eseményei. Holstein, Szászország, Hannover s Kurhessen az ellenség hatalmába estek, s mi rögtön mindazon előnytől megfosztattunk, melyeket ama tartományok csatlakozása nyújthatott volna. Ez azonban csak előjátéknak látszott, s mit is értek volna Poroszország e bódításai, ha hadserege Csehországban megvereit, ha Austria Poroszország szívéig hatol elő. Itt a bízhatatlan megtörtént; Poroszország nyolcz nap alatt elfoglalta Csehországot, s mintha a szerencse megörülhetlen szövetségese lenne, egyik győzelmet a másik után aratá. Austria története csak kevés oly időszakot ismer, mely azzal lenne összehasonlítható, a melyet most átéltünk. E pillanathatn recrimináljunk-e, vádoljunk-e a hadvezéreket és szövetségeseiket? A szerencsétlenség ne tegyen minket igazságtalanokká!

Fájdalmunk az esetteket illeti, kiknek sirját nem disziti győzelmi jel; gyászunk a Fejedelmet, kinek ily keserűségeket kell tapasztalnia s vigasztul csak azon öntudat marad, — hogy Austria igazságos ügyért küzdött.

A „W. Abendp.” következőleg nyilatkozik: „Az északi hadseregről hozzánk érkezett szomorító hírek leverő benyomása alatt nyulunk a tollhoz, hogy egyetértve a birodalom összes népségével, gyászoljunk azon balsors felett, mely vitéz és harczbátor hadseregeket sújtotta; és hogy kifejezést adjunk fájdalomunknak, melyet érzünk, midőn az események oly fordulata felett elmélkedünk, minőt semmi emberi előrelátás nem gyaníthatott.

És annál leverőbben súlyosodik e fájdalom reánk, ha meggondoljuk, hogy a hadsereg élén oly férfi állott, ki a népek és a hadsereg legteljesebb bizalmát bírta és kinek ő Felsége — kiválólag a közvélemény ezen egyhangúsága következtében — elhatározásait és cselekedeteit illetően minden tekintetben legteljesebb szabadságot engedett. A hadsereg főparancsnokára a legcsekélyebb befolyás sem gyakoroltatott; rendeleti és intézkedései már előre bírták a Császár helybenhagyását. Ugy hisszük, nem kell még különösen hangsúlyoznunk, hogy ezáltal mindazon hírek meg vannak cáfolva, melyek a hadvezérre gyakorolt befolyásról és bizonyos személyiségek octorolásától szóltak.

Távol legyen tőlünk már most, midőn még csak a legáltalánosabb körvonalok után ítéltünk a történet felett, midőn a veszteség nagysága megzavarja tiszta látásunkat, ítéletet mondani bizonyos személyek felett; ámbár, mint értesültünk, illetékes helyen megtették már minden intézkedések, hogy azon személyek, kiket valami vétség terbel, érdemlett büntetéseket elvegyék. Annnyival azonban tartozunk a népségnek és első sorban a hadsereg legfőbb urának, hogy itt ismételve kimondjuk, miszerint ő Felsége, legkegyelmesebb Császárunk, az összesessé kívánatával egyhangulag érzett és szavának teljes mértékben engedett.

Arról is értesültünk, hogy megtették már a legerélyesebb lépések, melyek után bizton remélhetjük, hogy a mi katonai és politico-diplomatikai szempontból még elérhető, nemsokára és hatályosan el is fog érteni.

Az „Oestr. Ztg” így szól: „Távol legyen tőlünk már előre is követ emelni azon férfiak ellen, kik nemcsak a hadsereg, de az egész nép határtalan bizalma által fölemeltetve, lényegesen e bizalom tekintetéből helyzetettek magas állásaikba. Nem akarjuk kétségbe vonni, miszerint csak azon okból hoztak oly iszonyu vést reánk, mert erejük feladatuk teljesítésében kimerült: a nép szava ezuttal nem volt isten szava. De menteni kell, a mi még megmenthető, és örvendő látjuk, hogy a császári kormány ezen elhatározó perczben megtalálta azon erélyt, mely erős kézzel nyomja az izzó vasat a gennyedő sebre, — kibontakozva minden traditionalis teoriákból és csupán az adott valóságos tényezőkkel számolva, első sorban szeme előtt tartja nagy kötelességét, hogy Austria hatalmi állása minden viszonyok között, a Németországhoz tartó viszonyainak megóvása által, sértetlen maradjon. Austria ezáltal nem csupán saját érdekét védi, — védelmezi ezáltal egyszersmind teljes erejével Németország legéresebb érdekeit.

És mivel ezt, mint tántoríthatlan hitűnket fenntartjuk, erősen is áll bizalmunk Austria és Németország jövőjében. De csak egy feltétel alatt. Az unitarismust sem Austria, sem Németország nem akarhatja; visszataszították ezt mindketten egyenlő erélylyel: a talhatalmaskodás szülő az, gyümölcse az absolutismus lenne és a külföldi kapzsisága illo bűlcseje mellett. Nekünk Austriában és Németországban a föderalismusra van szükségünk, — a föderalismusra (!), mely a szabadság emlőin táplálja gyermekeit, és melyben ép egyéni élet mellett minden valóban eleven elemek biztos menhelyét, erős várat találnak: a békés, szabad és szerves fejlődés védőbástyáját. A foederalismus — szövetkezve a szabadsággal — le fogja győzni Austriában a helyszályt és Németországban a porosz secessiót.

Az „Uj Presse” azt hiszi, hogy katonailag többé a háboru nem folytatható. Hanem a kormányoknak mozgásba kell hozni mindazon emelttyket, melyek rendelkezésére állnak. Ezek alatt érti az „Uj Presse” a Lajthán inneni és tuli népképviselések egybehívását, a nép lelkesedésére hivatkozást és a magyar kérdés megoldását. Ma nem lehet többé szó centralismusról, foederalismusról vagy dualismusról, vagy bármiféle pártprogramról; de van arról, hogy a birodalom fenyegetett létele, hatalmi állása, méltósága, becsülete megmen-

tessék. Azt természetesen az „Uj Presse“ nem várja, hogy ily nagy elhatározásra oly kormány tölkelje el magát, amely csak alkotmányokat tud sítani. A felelősséget a jul. 3-diki vereségért nem a főváros az egyes alvezérekre hárítja a „N. Fr. Pr.“ de oka annak Austria gyengült belállapota. A birodalom testén pedig legnagyobb seb a kielégítetlen Magyarország. A „N. Fr. Presse“ tehát mitsem két annyira a kormány szívére, mint Magyarország teljes kielégítését.

A „Wanderer“ így szól: „A megsemmisített légión utáni javszekelés, bármennyire alapos és megbocsátható is, az utolsó katasztrófa következményeitől azonban nem fog bennünket megmenteni, s nem gátolja meg a szerencsétlenség tovább terjedését, mely lávaszerűen tört a birodalomra. A legszébb és legfőbb reménnyel kecsgetett hadsereg, melyet Austria valaha csatásíkra vezért, egyetlenegy csatában semmivé lőn téve, miután előbb már az ezt megelőző öt napi harcban megtizedelve volt.“ A stratégiai s taktikai hibákról nem akar most szólni a „Wanderer“, csak a politikai mulasztásokról. „A kormány oldalán — ugymond — nem állt felelősséget, hogy azzal a harc nyomorai iránti felelősséget megoszsza.“ S aztán, a mi ily esetekben legfontosabb, előáll egy „Stundenregister.“ A venetiai kérdést meg lehetett volna előbb is oldani oly értelemben, a mint az csak most oly sok áldozat után történt. „Csehországban már márciusban Landwehrt és népfölkelést akartak szervezni, de e hazafias akarat a kormánytól nem nagy méltánylást talált. Valamint a tiroliai országukat az olaszok betörése ellen védeni tudják, épp úgy, s talán nem kevesebb eredménnyel védhetők volna a csehek is néhány szoros- és országtutukat, a melyek Poroszországból Csehországra visznek, s így ha az ellent vissza nem is verhetik, de mégis feltartóztathatják volna, a míg a rendes csapatok a határ védelmére megérkeznek.“

A „Morgen Post“ minden minden megtörtént szerencsétlenségért egyenesen Eszterházy Mór grófot vádolja és sürgeti a magyar országgyűlés és reichsrath egybehívását.

Hadi krónika.

Északi harctér.

— A „Wiener Abendp.“ az utolsó véres csata kúzdterét írja le. Ez a pardubitz-reichenbergi vasútvonalról nyugatra fekszik és félkörrel képez, mely kiterjedésére megközelíti a Josefstadt és Königrätz közti távolságot. Az állás északi végpontja Horzitz, a déli Rechanitz, a melyen hátrafelé vont centrum támpontja — úgy látszik — Sadova volt. A harctér tavakkal van ellepve. A döntő ütközetek — mint tudva van — a balszáron Rechanitz és a centrum hosszában Clum mellett folytak. Hohenmauth, honnan Benedek íbsz nagy jelentőségű Felségéhez intézte, delfel és közel fekszik az Olmütz-hegységhez vezető vasutvonalhoz; itt találkoznak a Königrätz és Chrudim felé vezető vonalak; távolsága Pardubitztól körülbelül négy, Cseh-Trübahtól mint egy három mérföld. E szerint nem sikerült az ellenségnek hadseregünket a vasutól elszorítani, melynek így biztosítva látszik lenni visszavonulása Olmütz felé.

— A „Mil. Ztg.“ az északi hadseregnek Königrätz melletti összpontosításáról szól, s Benedek tervéről a következőket mondja:

A mily szépen kezdett meg az északi hadsereg hadműveletei, a kivétel a harc folyamában épp oly nehéznek bizonyult be. A müncheni grätz és nachodi győzelmek után jun. 27-kén a főparancsnok törekvése az volt, hogy az ellenséges stratégiai homlokzat szétválasztása által nyert előnyt kiaknázza. E homlokzatba benyuló ék hegye, a Gablenz féle hadtest ismét előre volt nyomulandó. E hadtestnek Trautenau felé egész a hegyekig kellett volna előre haladnia, s az ellenséges derékhad hátraszorításával a hegyekről és hegyszorosokból előnyomuló ellenséges szárnyakat szétválasztania. Ha ez sikerül, akkor a sléziai ellenséges hadseregnek a határhegyeken való átkelése meg lett volna akadályozva; akkor a főhadvezér a hadsereg főreszével az ellenséges Elbe hadsereg ellen fordulva, azt is visszaszorította volna a határon. A sléziai hadsereg ellen megkezdett támadás után az Iser-vonal tartatott volna megszállva a balszáron fedezése végett.

Ennek folytán báró Gablenz altábornagy a 10-dik hadtesttel június 27-kén a trantenau-i mackas harc után, melyben a Bouin-féle 1. ellenséges hadtestet megverte, Gündelshaus nyomult előre s az ellenséget visszanyomta a határon; de a Braunau felől a jobbszárony megkezdett támadás kényszerítette a trantenau-i hadállásába visszahúzódn.

Gablenz altábornagy itt jun. 28-kán két egyestűlt ellenséges hadtest ellen kezdetben előnnyel küzdött, végül azonban a túlnyomó erőnek engedve Königinhof felé, a felső Elbéhez kellett hátrátnia. E mozdulat oly pontossággal hajtatott végre, mint a fegyvergyakorlati tén. Az új hadállásból az Elbe mellett, hol 1778-ban II. József császár hadserege nagy Friderik minden erőfeszítésével dacolt, a két ellenséges hadsereg egyesülését még mindig meg lehetett volna akadályozni. S ezt a jun. 28. és 29-diki véres harcok valóban be is bizonyították. A Ramming és Gablenz féle hadtestek három ellenséges hadtest támadását egyedül állták ki, mint

hogy a 8-dik hadtest, annak idejében nem érkezett segítségükre.

Az osztrák hadsereg e szárnyán vívott négy napi csatát tehát ugyanannyi győzelemnek mondhatók, minthogy az ellenséges sléziai hadsereg nem nyomulhatott előbbre; másképp áll azonban a dolog az osztrák hadsereg balszáron.

E szárnyat az Iser hosszában gróf Clam-Gallas lovassága és a zász hadtest képezte. E csekély haderőnek oly állást kellett tartani, mely a folyó mentében Jungbunzlautól Eisenbrodig, tehát öt mérföldnyi hosszúságra nyúlik. E hadállás megtartása dacára e kedvezőtlen körülményeknek a június 26-tól 30-ig folyt ütközetekben az ellenséges elbe hadsereg három hadteste ellenében sikerült is. Az utóbbi napon azonban a császári csapatok már annyira ki voltak merülve, hogy az ellenséges had-erő összpontosított támadását Gitschin felé tovább ki nem állhatás.

Clam visszavonulása most már a Königinhof-Josefstadt állás megtartását is lehetlenné tette, minthogy a Gitschin felől bátran volt fenyegetve; ez a tábornagyot arra bírta, hogy az egész északi hadsereget visszavonva, Josefstadt és Königrätz közt állítsa fel, a mi az ellenség által nem akadályoztatván, június 30-tól július 1-ig végre is hajtatott.

— Párisból jul. 3-ról írják: Az esti „Moniteur“ hadi közlönyében a következőket írja: Frigyes károly herceg gyors előnyomulása, Benedek tábornokot gátolta tervének kivitelében. A két porosz hadtest egyesülése, úgy látszik, tetlegesen megtörtént. A porosz király és Bismark személyesen jelen vannak Jitzinben. A poroszok által kivívott jelentékeny előnyök dacára, még azon esetben is, ha Benedek visszavonulása határozná el magát, az osztrákok állása még sincs veszélyeztetve. A poroszok a sikert leginkább merészségüknek köszönhetik. Austria még egy veszített csata után is számíthat jelentékeny népességre. Félni lehet, hogy az elkeveredtség fokát elért háború hosszúra fog nyúlni. Továbbá írja a „Moniteur“: Csehországból érkező levelek szerint a csehországi lakosság nagyon el van keseredve a poroszok ellen. Állítják, hogy itt a háború nemcsakra azon szenvedélyesség jellegét ölti magára, a mely a fajharcokat szokta jellemezni. Az ellenség előli visszavonulásánál a csehek lerombolják a háttamaradó hidakat és megsemmisítnek mindent, a mi az ellenség ellátására szolgálhatna. München-grätzben a poroszok alig találtak 50 embert. Tur-nauban a lakosok jelentékeny száma a toronyból oly hatalmasan védelemte magát, hogy a poroszok kénytelenek voltak a tornyot összeagyuzni.

Nachodban utcai ütközet is történt, mely alkalommal az asszonyok forró olajat öntöttek a támadókra. A poroszok paraszt-csapatokkal is találkoztak, kik fegyverekkel és kaszákkal voltak ellátva azon célból, hogy a poroszok elől az utat elvágják. A nevezett lap porosz levelezései kieme-lik, hogy a poroszok győzelmüket nagyjából a gyűnt fegyvereknek köszönhetik, melyekkel főként gyakorolhattak a példátlan vitéséggel, s a tisztesség batoritása alatt történt osztrák hadsereg rohamai felett. Csak ritkán kínálkozott az osztrákoknak alkalom, hogy közvetlen fegyver-érintkezésbe jöjjenek, a hol erre alkalom volt, az osztrákok majdnem mindenütt győztek. Az osztrák lovasságnak is rövidbelet kellett húzni a porosz lovasság ellen, minthogy ez közelre heverve ellenét, gyűnt fegyver-záporral fogadta, a mennyiben a lovasság is el van látva gyűnt-karabinokkal.

— Páris, július 4. A „France“ ezeket mondja:

Most, midőn Poroszország győzelem-ittason a távolban egy német birodalom ábrándját látja, a mi agyrem, Franciaország helyzete megváltozik; kötelességei most kezdődnek. A császár ezt mondta: „utalom az 1815-diki szerződéseket.“ A legveszélyesebb, a mit ezen szerződések teremtetek, Poroszország; azon Poroszország, mely határait kiterjeszti, ezen szerződéseket még rosszabbakká tenné. Ily Poroszország Franciaországra nézve oly veszélyes volna, hogy egy kormány sem nézhetné egykedvetlen.

A „France“ így végzi cikkét: Most Franciaországban csak nemzeti politikáról lehet szó, s ezen politikát támogatni: Franciaország érdekei és becsülete okai.

— Krakkó, jun. 29. Trentinaglia vezérőrnagy által vezényelt cs. k. dandár Chrzanow mellett a poroszok által megrohantott; de az utóbbiak véres fővel verettek vissza.

— Páris, július 3. (Este.) Az esti „Moniteur“ nek poroszországi levelezései constati-rozzák, hogy a poroszok győzelmeiket egyedül gyűnt fegyvereknek köszönik, mely nekik az osztrák seregek hőies szuronytámadásai és az osztrák tisztiek lelkesítő példája dacára tetemes túlerőt ad. A területi viszonyok ritkán voltak oly kedvezőek az osztrákokra nézve, hogy szurony-nal támadhattak volna; hol ez volt az eset, ott mindenkor győztesek maradtak. A kitűnő osztrák lovasság hasonlóan szűkségek hátrányban volt a porosz lovassággal szemben, mivel ez utóbbi rendszeren bevárta a támadást, és gyűnt-karabinjaiból élénk tüzeléssel fogadta az ellenfelet.

— Albrecht főherceg ur császár ő Felségé-
hez a következő távirat küldte:

Cola, július 4.

Az északi sereg veresége nagy szerencsétlenség; de azért még semmi sincs elvesze. 1809-ben is a regensburgi vereségre Aspernől a legszebb győzelem következett. Itt is hasonló dolog állt kila-tásban, ha sem a seregnél, sem a népnél nem uralkodik kislelkűség.

— Több bécsi lap azon hire ellenében, mely szerint a külügyminiszter gróf Mensdorff ő exelja, béke-alkudozások megindítása végett ment volna az északi hadsereg főhadiszállására; a „Wien. Ztg.“ úgy értesül, hogy a gróf küldetésének egyedüli célja, hogy császár ő Felségének a dolgok állásáról az északi hadseregnél jelentést tegyen.

— Bécs, jul. 4. Vilmos főh. ma délen 12 órakor Josefstadtból ide érkezett. A pályafőnél Mária főh. a würtembergi hercegnő, a toscanai nagyherceg és Frank hadügyminiszter által fogad-tatott. A főh. könnyű sebet kapott, s csak feje hátsó része van bekötve.

Az északi vaspályának összes itt levő hasznáható járművei, ma reggel 3 óra óta a déli vaspályákra szállítottak. Az északi vaspálya nyolcz, s a győri vaspálya két gépezete folyvást a bécsi és floridorf szekérkészletek gyors átszállításával foglalkoznak, s reggel 9 óráig a nevezett pályák indó-házainak majdnem összes sinei a vagonokkal, teh-herkocsik- és gépekkel együtt áthelyeztettek.

Ezen váratlan rendszabály a vasúti személy-zet között nem csekély rémtületet okozott, noha az azon lehetőség következménye, melynél fogva a brün-bécsi pálya, valamely netaláni ellenséges in-vasio által könnyen veszélyeztethetnek.

Hasonlóképen az északi pálya raktári kész-letei is elszállíttatának, miért is a déli vaspálya-nak rendelkezés alatti raktár-helyiségeinek egy ré-sze a netaláni veszély tartamára azoknak enged-tetnek át.

— Bécs, jul. 3. Rieger és Brenner urak az államminiszternek tanácsolták, hogy Csehországból népfelkelés szerveztessék a poroszok ellen. Belcredi gróf azt válaszolta, hogy mindenekelőtt Benedek tábornagyot, mint az északi hadsereg főpa-rancsnokának, kellene ezen ügyben határoznia, val-jon tudniillik kívánja-e a népfelkelés közreműkö-dését? Általában csak a legvégső esetben és csu-pán a határvidéken fegyvereztetnék fel a nép, de oly feltétel alatt, hogy a felkelők cs. kir. nyugal-mazott tisztiek parancsnoksága alá helyezzessenek. Ily tisztiek azonban aligha találhatnának kellő szá-mban, s e mellett a ministerium meg van győződve, hogy a csehországi lakosok maguknak ártanak oly felkelés által, mivel így a poroszok a legvé-gsőbb erőbatalmi rendszabályokhoz nyúlnának; mi-alatt addig, míg a lakosság nyugodt, a közönséges requisitókra szorítkoznak.

— Bécs, jul. 5. Tegnap is, ma is hosszas haditanács tartatik, s ő Felsége megtörhetlen lé-lekkel tesz szakadatlanul a válságos helyzetnek megfelelő intézkedéseket. Itt a fő- és alvezérlet katonák és nem-katonák határozottan elítelik. A déli hadsereg főparancsnokához fontos utasítások menesztettek. A császári hadsereg újabb összponto-sulási helyét Olmütz említtetik.

Bécs, jul. 5. Benedek a főparancsnokság-tól fölmentetik.

Bécs, jul. 5. Azon hir, hogy Benedek nem él többé, alaptalan, valamint a dicstelen békekötés-ről terjesztett hírek is koraiak.

— A „Debatte“-nak Prágából jul. 5-ről táv-írnak: Magán tudósítások szerint 80,000 porosz Prelancsnál (Pardubitztól nyugatra mintegy két mérföld) az Elbét átlépte és Prága felé közeledik. E szerint a porosz hadsereg megosz-lott és kétfelől fog működni. Königrätz és Jo-sefstadt várakat oda hagyták. Pardubitz jul. 5-dikén reggel még nem volt a poroszok által megszállva. E távirat szerint a poroszok győzel-meik gyümölcsét akarnak élvezni és Prágát Cseh-orsszággal együtt birtokukba venni. Más hírek sze-rint pedig a poroszoknak ellenkező terveire lehet következtetni. A „Nar. Listy“ szerint ugyanis két porosz hadtest Olmütz felé nyomul, szekereket re-quírálnak. Céljuk: Benedeket megelőzni. Prágában a poroszok bevonulását minden órán várják. A po-rozok Prelancsnál az Elbén hidat vertek. Gr. La-zabszky, csehországi helytartó Pilsenbe utazott, ho-va a helytartóság székhelyét már régebben áttette. A nyugati vaspályán a vonat készen áll, mely a hivatalnokokat oda fogja szállítani.

— A königrázi csatában a főtisztek közül megsebesültek: József főh. balkezén, Thun Károly gróf és Mollinay Antal altábornagyok, Branden-stein és Herweck vezérőrnagy, Poek K. ezredes és dandárnok, Bissingen Nippenburg gróf ezredes és ezredparancsnok, Müller Frigyes ezredes és pa-rancsnok, Binder Viktor ezredes és parancsnok, Bandian Lajos alezredes, Gareis Rudolf alezredes, Müller Jenő alezredes. Elestek: Kolbenschlag Jó-zsef ezredes, Ekart Vilmos őrnagy, Habermann Henrik alezredes, Pilati Alfréd őrnagy, Liposak Antal őrnagy, Kaltenbort Antal őrnagy, Guckler Ignác őrnagy, Veigl Ferenoz őrnagy, Siller Fe-rencz alezredes, Grünne Ferdinánd őrnagy. Win-dischgrätz és Thurn-Taxis hgek nehéz sebbel ter-helve, porosz fogságba kerültek.

— Nachod a „Presse“ szerint árulás ntján jutott a poroszok kezére. Egy porosz eredeti, de már régóta Csehországból lakozó sörkecamáros

t. i. hírtl adta az ellenségnek, hogy csak kevés helyőrség van Nachodban, s így történt, hogy a poroszok hirtelen megrohanták és elfoglalták. Az áruló hat czinkostársával együtt hurokra kerülven fölbörtetett.

— Itt közlünk még néhány távirati tudósítást, melyek a hadmozgalmakra vonatkoznak:

— Prága, jul. 5. A „Politik“ külön lapja jelenti Leitmeritzből jul. 5-ről: A poroszok meg-szállták Teplitz-et; a porosz király a gyógyfürdő használata végett Teplitz-be jön. — A poroszok Prága ellen nyomulnak előre.

Ugyanazon lap jelenti Elbe-Teinitzből: Az ellenség elfoglalta a kladrubó ménést; a lovak biztos helyre szállíttattak; a vaspályát és hidat a poroszok elpusztították.

— Prága, jul. 5. A poroszok betörését a pardubitz-i vidékről várják. A poroszok áthidalják az Elbét Przelancsnál. Nagy embertömegek állják körül Clam-Gallas palotáját. A város nyugodt.

— Prága, július 5. A poroszok előcsapata Elbe-Teinitz-nél áll. Prágába bevonulának elkerül-hetlenné látszik. A lakosság el van készülve. A városi képviselők köz munkákat és insépgépeket engedélyeztek. A posta a város elfoglalása ese-tében is működni fog.

— Prága, jul. 5. A „Narodny Listy“ sze-rint két porosz hadtest nyomul Olmütz felé, min-den kocsi lefogalnak. Úgy látszik, hogy Benede-ket meg akarják előzni. A porosz hadsereg előre nyomul.

— Prága, jul. 5. Nyolczvanezer porosz utban van Prága felé. A betörés veszélye miatt gróf La-sanzki Pilsenbe utazott. A cseh-nyugati vaspálya egy vonata indulásra készen áll a hivatalnokokkal; a forgalmi eszközök eltávolíttattak.

— Brünn, jul. 6. Mensdorff gróf és Fejér-váry őrnagy szárnysegéd éppen most (esti 7 óra) érkeztek ide és rövid időzést után folytatták utjo-kat a főhadiszállásra. A tegnapi csatát illetőleg hallani, hogy az ellenség 6000 foglyot ejtett és 12 ágyut foglalt el. — Mától kezdve a távirat-hivatal nem fogad el katonai híreket tartalmazó magán táviratokat továbbállítás végett.

— Páris, jul. 5. (Éjjele.) Hadi bulletinjében az esti „Moniteur“ következőleg nyilatkozik a teg-napi csata felől: A csatára vonatkozó hírek még tökéletlenek. Benedek tábornagy hadseregét az Elbe jobb partján állította fel. Az osztrákok nagy vitéséggel harcoltak s a több ponton előnyt vívtak ki. Az éj beálltával az osztrákok az Elbe balpart-jára szorítottak vissza és Hohenbrück felé vonul-tak vissza. Ha e mozdulat bebizonyul, a csata köz-velen eredménye a poroszokra nézve Josefstadt és Königrätz elfoglalása leend, mely a vasutvonalat számkra biztosítja, melynek északi részeit már birják. Az osztrák hadseregnek arra kell gondol-nia, hogy a prága-olmützi vaspályavonalat elérje. Benedek valószínűleg Böhmisch-Trübau előtt fogja magát összeszedni.

— Königrätzből írják a bécsi „Presse“-nek július 1-ről: Polytonos mozgás s oly helyeken tar-tott rövid pihenés után, melyek a szabályeszerű postai összeköttetést nélkülözik, az utóbbi napok elmúltak, a nélkül, hogy kimerítő tudósítást küld-hetnénk volna. Königrätzben, hol szabad időm s a mellett posta is van, pótolni sietek a mulasztást a mennyire lehet.

A mit nem rég a porosz hadsereg működési tervéről írtam, az, ha részleteiben nem is, de főv-násaiban, a mint a dolgot az utóbbi napok esemé-nyieiből kivethetm, megvalósult. A poroszok két vonalon, t. i. Szászországból Reichenberg, továbbá Sléziából Trautenau felé, s ezenkívül a keletre és délre vezető utakon Braunau és Nachod felé törtek be. A támadó homlokzat hosszában végig nyúló keitős vaspálya s annak sikeres használata képe-sé tette őket, hogy hadtesteiket gyorsan és zárt töme-gekben tolják előre, s hogy merész stratégiai ma-nőverjeikkel taktikai előnyöket biztosítsanak ma-guknak. Eddigél nem csak túlnyomó erőt állítottak felénk szembe, hanem a mennyiben felül-ről jöttek lefelé, birtokában voltak a legkedvezőbb had-állásoknak, melyeket gyors elszáncolás által ugyan-annyi erőddé alakítottak át.

Csapatink e szerint mindig kedvezőtlen vi-szonyok közt harcoltak, s így a porosz fegyverek főlényo érvényre emelkedhetett. A gyűntfegyver, mely gyorsan lö és messzebb hord, mint a mi gya-lomsági fegyvereink, a fennebbi körülmények mel-llett, minden jó tulajdonát kifejtötte, még azon tu-lajdonok, melyek amazokat ellensúlyozhatnának, ép-pen nem jöhetnek tekintetbe. Fedezett felállás s oly túlnyomó erő mellett, mely a tüzelt sorok gya-kori felváltását lehetőséggé teszi, a lögyorosság és a nagy borderő fokozott hatással egyestülnek, s azon veszély, hogy a sorok gyorsan kitérülnek magukat, éppen a felváltás által kerültek ki.

Ha hátulról tölthető fegyverből egy perc alatt átszór lehetni, akkor egy 1000 emberből álló sor egy perc alatt 5000, nyolcz perc alatt pedig 40,000 lövést tesz. Azonban körülbelül ugyanennyi vagy is 8 percnyi idő szükséges egy 800 lépésnyi, tehát oly széles tér áthaladására, a mennyire a gyűntfegyver hord. Egy fedezetlen s valamely tü-zelő zászlóaljra rohanó csapat e szerint 40,000 lö-vést áll ki, mielőtt az ellenséges csapatot elérhetné. Csúpnál ellensúlyozó térvizonyok, megrendítő ágyu-tűz és több elővigyázat mint merészség mellett le-

hatséges tehát az ily hátrányokat leküzdni. En az bizem, hogy részünkről valamennyi támadás nagyon is heves volt, s azért az eredmény a várakozásnak nem felelt meg. A veszteség nagy volt, s ha ez által a szellem nem is tört meg, az anyagszerkesztés nem kevésbé volt megingatva rohamaink által, az kétséget sem szenved.

— A „Nordd. Allg. Ztg.” a porosz koronaherceg következő részletes jelentését teszi közzé a Skalit és Nachod melletti csatáról:

Reinerz, jun. 27. 1866.

Királyi felségednek jelentem a legalázatosabban a mai nap eseményeiről a következőket:

Steinmetz tük már 26-kán délután Nachod felé tolt előre előcsapatát Löwenfeld vezérőrnagy alatt, s ez könnyű bázis után birtokba helyezte magát a mély utnak, melyet az osztrákok 19 halott hátrahagyásával kiirtettek. Az előcsapat előőrsit Skalit irányában tolt előre.

Ma reggel fél 10-kor az előcsapat a 6-dik osztrák hadtest két dandára által, melyeket támogatásul egy harmadik követett, nagy számú tüzér-séggel élénben megtámadott. Együttal megjelent Holstein hg nehéz lovassági hadosztálya. Az előcsapat erőfeszítései által, mely lassan küzdve hátrált, a hadtest zöme időt nyert, a nehéz mély utból az előtte fekvő magaslatokat elérni.

E pillanatban Branauból idején értem a hadtesthez. A csapatok megérkezéskor alkalmával rögtön a legközelebbi magaslatok védelmére küldettek előre, a Kirchbach-hadosztály jobbra, a Löwenfeld-hadosztály balra. Az összes tüzér, 90 ágyú, az első csapatvonalba vonatott, míg az ellenség a 6-dik hadtest utolsó dandára és a tartalék-tüzérség által erősítette magát. Az ellenség előnyomulása némsokára meg lett állítva, s mielőtt hadtestünk felállása, mely még egy gyalogezredet tartott tartalékban, be lett fejezve, erőteljes támadáshoz lehetett kezdeni.

Wnuck tábornok az 1-ső dandás és a 8-dik dragonyos ezred egy fényes támadásával, mely alkalommal a leghevesebb kéztusa került a dolog, Solms herceg ellenséges vért dandárát szétverte. Mindegyik ezred foglalt el egy zászlót.

Wnuck tük, Trestow ezredes és Wichmann alezredes, a két ezred parancsnokai, dicsteljes sebeket kaptak.

A gyalogság, melynek tüzelése a legfényesebb hatású volt, több helyen szuronyal támadott, s elfoglalta az előtte fekvő erdőségeket és helyiségeket. A Deutschmeisterek 9-ik zászlóaljának zászlója ez alkalommal kezeink közé jutott.

Három óra felé az összes ellenséges csapatok visszavonulóban voltak, kísértetve ágyunk tüze által. Az 1-ső dandás ezred egy osztályának sikerült két ellenséges ágyút elvenni; harmat pedig, gyorsan vonulván vissza, ott hagytak.

A lovasság, a gyalogság által támogatva, megkezdte egyelőre az üldözést, míg a 6-dik hadtest este felé érkezett dandára felváltotta az előcsapatot.

Hat óra felé, miután a csatában részt vett csapatokat majdnem mind láttam, s nekik királyi Felsőged nevében a legfelsőbb elismerést kifejeztem, visszatértem Nachod felé.

A mai nap harca Steinmetz tüknek és az 5-dik hadtestnek becsületére válik. Nem dicsérhetem eléggé a fiatal csapatok rendkívüli nyugalomát. Minden fegyvernem vetekedett kötelessége teljesítésében. A gyűtőfegyver jelentékeny pusztításokat vitt véghez, s minden ellenséges támadást, melyek nagy bátorsággal intézettek, meghehítt. A tüzér, a kezdetben jelentékeny túlnyomó ágyutűzben ritka kitaratást tanúsított, s a lovasság, az oly híres osztrák lovasságot felülmúlta.

Oztrák részről 28 zászlóalj volt csatában, melyek mindegyikéből jutottak kezeink közé foglyok. Az 5-dik hadtest élénben csak 22 zászlóaljat vitt tüzbe, melyek közül azonban a tartalék-zászlóaljak csak gránát tűzben voltak.

A mai nap fényes eredménye aránylag csekély veszteséggel értett el. Mindazonáltal, a miket láttam, 5–6,000 re teszem azt, kik között jelentékeny számmal vannak derék tisztjeink. A már elosoroltakon kívül Natzer őrnagy a 8-dik dragonyos ezredből halt, Olich vezérőrnagy és Walther ezredes, a 46-dik ezred parancsnoka, megsebesültek.

Az ellenség vesztesége azonban igen jelentékeny. Több mint 2,000 fogoly van kezeink között; a halottak több helyen tömegesen feküdtek, úgy, hogy az összes veszteséget többre teszem 4,000 emberrel.

Zsákmany, a már említett 5 ágyú kivül, egy gyalogsági és 2 lovassági zászló.

Nem fogom elmulasztani királyi felségednek a részletes jelentéseket és veszteségi sorozatokat, valamint azok neveit, kiknek alkalmuk volt magukat különösen kitüntetni a meonyire lehet, micél ebből legalázatosabban felterjeszteni.

Frigyes Vilmos koronabg, lovassági tábornok és a második hadsereg főparancsnoka.

Továbbá írja:

Bumenthal tábornok jelenti éppen most, hogy a tegnapi csata folytán Trautemann á 5,000, s Nachodon á 3,000 osztrák fogoly szállított.

Münchenből az osztrákok legalább 2,000 embert vezettek volna.

Az újabb tudósításokból kitétni, hogy az északi sereg mult hó 30-kán döntő csatát vívott, a mely visszavonulását tette szükségessé. A csatavonal nagyon messze terjedt; a jobb szárny (Ramming) Josephstadtnál állt, és Skalit s Chevalkovitz helyiségeket birta, melyekért 20-kán erős csata folyt. Gablenz és Lipót főherceg, úgy látszik, a Köni-ginbofig nyomulónal vontak, míg Clam és a szászok, valamint később valószínűleg Ernő főher-cég hadteste is Gitschin mellett támadtatt meg az elbei sereg által. Egészben tehát 8 német mért-földnyire nyult a csata, és a harc leginkább Josephstadtnál, Köni-ginbofig és Gitschin mellett folyt. A mult hó 30-diki csaták nagyon véresek voltak; a részletek még hiányoznak.

Nyugati harctér.

A nyugati harctérről szóló legújabb hír szerint e tér most már csakugyan megérdemli a harctér nevet, miután július 4-én Roszdorfnál (Szász-Meiningenben) 20,000 bajor 64 ágyúval 6 óra folyásig csatázott a poroszok ellen. Az ágyúzás egyre gyöngébb lön; úgy látszik, hogy a poroszok visszanyomattak.

Déli harctér.

Bresciából távirják, hogy július 3-dikán Garibaldi csapataival megtámadta a Monte Snelonál levő hadállásokat. Az osztrákok kemény ellentállása után, az olasz önkénytesek jó rendben visszavonultak Anfohoz; egy kapitányuk elesett s maga Garibaldi is könnyű sebet kapott.

U j a b b a k. A fegyverszünet a „P. Lloyd” Bécsből f. hó 7-ől vett telegramja s más lapok tudósításai szerint is meg van kötve, s annak alap-ját az „uti possidetis” képezi. Ez alapon a poroszok birtokába mennek át a csehországi várak: Köni-grätz, Josefstadtnál és Theresienstadtnál és egész Csehország. Miután a poroszok Troppant, Cseh-Szilézia fővárosát is elfoglalták, a fegyverszünet értelmében Szilézia is egyelőre kezökben marad. Gablenz, ki a fegyverszünetet megkötötte, 5-dikén este tért vissza az osztrák főhadiszállásra Leitomischlba. A szerencsétlen csata után Benedek maga utolagos jóváhagyás reményében küldötte Gablenz-t a porosz táborba; ő Felsőge utolagosan hagyta helyben eljárását Bécsnek az invasiótól megmen-tése végett. Egyébiránt írják, hogy Bécsben rend-kivüli izgatottság mutatkozik. A poroszok nem üldöztek a szétszóró osztrák sereget, melyből 70,000 Otmütz felé, 20,000 Brünn felé, 30,000 pedig a sziléziai határ felé húzódtak. Husz üteg ágyú sze-rencsében Zittába érkezett.

A ritirada alkalmával egy rosszul alkotott hadi hid az Elben beszakadván, e ponton 12,000 ember veszett oda. Az északi hadsereg parancsnoka ideiglenesen Ramming. Verona ormain már a francia tricolor lobog. A „Vaterland” szerint azonban a bécsi bürzen az a hír kapott lábra, mi-szerint Napoleon fegyverszüneti ajánlatát se az olasz, se a porosz király nem fogadta el, a mi valószínűtlen. A poroszok Prágát, Troppant, Stern-berget megszállották. Albrecht főherceget Bécsbe várják. Az „Ost. Ztg.” constatirozza, hogy a bi-rodalmi lakosság többsége a poroszok elleni háború folytatását óhajtja. Komáromban egy állótűzben rajzolgató porosz tisztet, mint kémét, fogtak el. A prágai tüzeriskola növendékei Pestre szállítottak. Berlinben 101 ágyulós jelentette a köni-grázi porosz győzelmet.

Külömfélék.

* A „P. N.” biztós forrásból azon hírt me-riti, hogy legközelebből Pest és Bécs között a hajó közlekedés megszűnik, minthogy a hajók, naszádok, vontató hajók, horgonyok, horgony-lán-czok stb. Bécsbe és Linz felé küldetnek hajóhida-kat építendő. Nussdorfnál már 6 ily hajó-hid áll. Hihetőleg a sereg visszavonulását biztosítja.

* Magyar huszárok kiténtetése. Peschiera jul. 1. Esti 6 óra van. A főéri állomás előtti teren minden itt állomásozó fegyvernemből egyes osztá-lyok vannak felállítva, határvidékiek zenekarok-kal, huszárok, tüzér, gyalogság, mörkőkkari s teugereszeti csapatok. Ő cs. fensége a főhadparancs-nok, Albrecht főg tábornagy a főhadparancsnok-ság épületéből lépett ki, melyben a főhadiszállás van elhelyezve. A zenekar a néphymnus játsza, ő cs. fensége a marchallal kezében a csapatok homlokzata előtt elmelve, a főállomás előtt meg-áll. A most következő örvendetes ünnepélyesség a hg Liechtenstein nevű, 10. számú huszárezred négy vitéz barozói illeti, Kürthy Antal őrmestert, Fábian Ferenc kapitánt, s Oroszlán Tamás és Szűcs János közembereket, kik azonnal ezüstér-mekkel tüntetettek ki, és pedig Kürthy és Orosz-lán a nagygyal, a másik kettő a kis éremmel. A derék huszárok vitéz tettet vittek véghez. Két va-dásztiszt, kik nem régen itt a közelben történt öszszetűzés alkalmával megsebesültek, elfogattak, Bartakovics hadnagy a Liechtenstein-husároktól ör-szemlézés alkalmával megtudta ezt s elhatározta, hogy a két tisztet megszabadítja, s ezt azonnal meg is tette. Huszáraival az ellenség közé ugratta-tott s nemcsak megszabadította a két tisztet, hanem az ellenséget is nagyon elremiték. A hadnagy ur a ma kiadott papirparancsban dicséretet nyert, és a két tisztet s a két közembert pedig a vitézségi

éremmel tüntetett ki. S ma volt feldiszlítettük napja, bizonyára a legszebb nap egész életükben. Tisztlük báró Siebenrock a csapat sora elé birta, s nyeregeiből kingorva, kedves lovaik mellett, azokat a kantárszáron tartva, oly hatalmas dalias állásban várták a parancsot, hogy így leszállottan is lovakkal egy egészet látszottak képezni, mint ez az austria lovasságról, s különösen a magyar hu-szárságról már sokszor mondatott. Mindegyiket egyenkint hívták elő s a főherceg sajátkezűleg tűzre a hősök mellére a fényes díszjelet a fejedelem lekesítő, felbuzdító arczképével. Látni kellett volna ezt a jelenetet, hogy mint fényelt az öröm és di-csőségűl a derék buszárok arca, midőn a főher-cég anyanyelvűk, magyar nyelven szólítá meg őket s mindegyikkel kezét szorított. Alig maradt szem könnyelen, és pedig mind oly férfiak voltak itt csoportban, kiknek könye edzett, napbarnított arczon pergett le. S nem egy tekinthetett a saját mellén levő díszjelre s ismét előtte állt ama dicső-ségteljes nap, melyen azt megérdemelte. Ő cs. fen-sége is mélyen meg volt hatva; b. Siebenrock a szakaszának jutott magas kegy és kiténtetés jelen-tőségűl eltelve, meleg szavakban fejezte ki köszö-netét ő cs. kir. fenségének, miután a csapatok a főhadparancsnok előtt elvonultak.

○ A következő igen hasznos és jeles irodal-mi vállalatot különösen ajánljuk t. olvasóink becses figyelmébe. Előfizetési felhívás a „Keresztény Magvető” III-dik kötetére. Ha az időt tekintjük, mely anyagi viszonyaink miatt még mindig zsi-b-basztja szellemi életünket, úgy tetszik, mintha kisse-tulbizakodottság volna újabb előfizetési ívet bocsa-tani ki a „Keresztény Magvető” című egy-háziródmali vállalatra; de ha annak célját s az eddig megjelent két kötet iránt, főleg egyházközö-n-ségünkben, mutatkozott részvétet tekintjük, szinte mulasztásnak látszik, hogy a III-dik kötetre csak most hívjuk fel a vallásos élet fejlődése iránt ér-dekkel viseltető közönség figyelmét. A Keresztény Magvetőnek már a közvélemény ítélszéke előtt álló két kötet felment az alól, hogy e vállalat irányá-ról itten hosszasan elmélkedjünk, miután az a szerkesztők változásával is csak a régi marad, de a mennyiben netalán éppen a szerkesztők változása alkalmul szolgálhatna e vállalat iránti bizalmatlan-ságra, szükségesnek tartjuk felvilágosításul kijelen-teni, hogy az eddigi szerkesztők visszaléptökkel a vállalatot azon kis kör kezébe tették le, mely ügy-szeretetével a Keresztény Magvető életre jöni se-gélte, s ez most a szerkesztéssel alólírtakat bizta meg, míg a munka és terü közönségénél fogva azt később ismét mások veendők át. A mi már ezen III-dik kötet megjelenését illeti: szándékunk, hogy azt az eddigi alakban, 14—15 ivnyi tartalommal s közelebről elhunyt egyik jelesünk, Kövendi Fejér Márton, arczképével még ez év végéig kiadjuk, s a részt már kész vagy ígérthetben levő, részint teljes bizonyossággal remélt dolgozatokra támaszkodva, azt hisszük, szavunkat beválthatjuk. Anyagi nyeregményre valamint a vállalat megindítá-sakor nem volt számítás: úgy most sincs. A miért fáradni készek vagyunk: egyháznak érdeke s álta-lában a vallásos művelődésnek e vállalat által is bár mi kis részben leendő előmozdítása; mindaz-által, a mennyiben a munka kiállítása költséget igényel, tisztelettel felhívjuk az érdekelteket is, hogy e tekintetben nekünk saját körükben előfize-tök gyűjtése által segédkezet nyújtsanak sziveskedje-nek. Az előfizetések beklüldését példányonként 1 o. ér firtal hozzánk f. évi october végéig tisztelet-tel kérjük. Kolozsvárt, június 30-án, 1866. Buzogány Áron és Ferenc Józsi, kolozsvári unitárius papok és tanárok, szerkesztők.

* A tordamegyei inségtügyi bizottmány, mely a mezőszégi szűkölködők felségelése érdekében, a tavasz óta társadalmi uton működött, elhozván a nyár az áldottabb aratás korát, mai napon mű-ködése körét bevégzettnek határozta. A felségeltet érdekében elismerő köszönetet nyil-vánt e bizottmány, a többnyire távolról érkezett segélyküldeményekért, melyekből a Mezőség több falvainak éhezől, s a maradtó fillérekkel néhány bavas szerencsétlen is fölségeltetett. A küldemények utóbbi sora közelebről, az egész kezelés kivonata pedig a számadások átvizsgálása bevégeztével fog lapok után közbirre tétetni. Tordán, július 8 kán 1866. tartott inségtügyi bizottmány gyűléséből. B. Kemény György, főispán és bizottmányi elnök. Nagy Miklós, inségtügyi jegyző.

* A „D-1” írja, hogy a bécsi nemzeti bank pénzéből e f. hó 5-kén 126 millió értéket szállítottak a Duán le Komáromba, hová ezen kívül több más nagy értékű kincsek is szállítottak.

* Mint halljuk, közelebről Erdélybe is szállítanak sebesülteket a magyar gyalog ezre-dekből.

* A „Sürgöny”-ben olvassuk: Azon aggo-dalmak megszüntetésére, melyek a hadseregről, vagy egyes sebesültekről érkező hírek vélt vissza-tartóztatásából felmerülhetnek, biztosíthatjuk a közönséget, hogy hiteles és való tudósításoknak hir-lapok általi közzététele legesekélyebb akadályba sem ütközik; sőt a kormány valamint oly biztós értesítések megnyerésében egész erőlyvel fárado-zik, hogy azoknak közzététele magát részéről is lehetőleg előmozdítani kívánja.

* A „P. L.” egyik társúrgyone szerint július 1-én főherceg a Köni-grázi csatában halálos

elvezte. Thun és Molnár tábornokok pedig, valamint Müller, Benedek szárdységéde, nehéz sebet kaptak, míg gr. Grünne őrnagy halva ma-radt a harczterén.

Értesítés.

Addig is, míg a mai választmányi ülésből részletesebb közlemények történhetnek, tudatuk a t. gazdaközönséggel: hogy a gazdasági egyestület ez év folytán állat- és terménykiállításokat rendezni nem találta időszertnek.

Az erd. gazd. egyestület igazgató választmá-nyának 1866. július 2-án tartott üléséből.

Aschermann Ferenc,
titkok.

Politikai hírek.

Austria. Bécs, jul. 5. A Wiener Ztg” írja: „Több itteni lap azon hírt hozza, hogy Mensdorff külügyminiszter 6 exca az északi hadsereg főhadiszállására ment békealkudozások előkészítése vé-gett. A mint értesültünk, Mensdorff gróf küldetésé-nek egyes egyedüli célja, helyes képet nyújtani Császár ő Felségének a dolgok helyzetéről az északi hadseregről.”

A „P. L.”-nak írják: „A lapok képviselői ma a sajtó irodába hívtak és azt közölték ve-lük, hogy Benedek az északi hadsereg parancsnok-sága alól fölmentetett; csak az forog még kérdés-ben, vajjon a körülmények megengedik-e, vagy ta-nácsos-e általa még a hadsereg visszavonulását végrehajtani.

Az északi vaspályának összes ittlévő hasz-nálható járművei, ma reggel 3 óra óta a déli vas-pályákra szállítottak. — Az északi vaspálya nyolcs-a s a győri vaspálya két mozdonya folyvást a bécsi és floridori szekérkészletek gyors átszállításával foglalkoznak s reggeli 9 óráig a nevezett pályák legtöbbjének indóházai a már elhelyezett vago-nokkal, teherkocikkal és mozdonyokkal meg volt-tak töltve. Ezen váratlan rendszabály a vasúti sze-mélyzet között nem csekély rémtéltet okozott, noha az azon lehetőség következménye, melynélfogva a brünn-bécsi pálya, valamely netalán ellenséges in-vasio által könnyen veszélyeztetethetnék. Hasonló-képpen az északi pálya raktári készletei is eszál-líttatának, miért is a déli vaspályának rendelkezés alatti raktár helyiségeinek egy része a netalán veszély tartamára azoknak engedtetnék át.”

Angolország. London, jul. 3. A minis-terium pénteken fog beigtattani. A „Times” sze-rint Derby miniszterelnök, Disraeli kincstárkancel-lár, Peel hadügy, Stanley külügy, Walpole bel-ügy, Carnayon gyarmattügy, Pakington tengeré-szeti, Northcote kereskedelemi, Granborne indiai miniszter s Chelmsford cancellár leendő.

Franciaország. Páris, jul. 3. A „Const.” mai számában ismét hozsankodik Belgium az ot-tani sajtó féktelenkedése miatt. „Constitut.” ezen cikkében Limayrac legelőbb a „Tempe”-ra támad, azért, hogy e lap a „Constitutionnel”-nek szemére vetette túlságos denunciaciói buzgokodását. Kiváló fontosságot látszik a felhivatalos lap tulajdonitani a „Patrie” azon minapi közleményének, hogy a „Sancho” brüsseli lap főszerkesztője a király civil-listájából húz 600 franknyi évi fizetést, mely lap a szóban forgó király-gyilkolás tanának hirdetője. Minden arra mutat, hogy bizonyos eshe-tőségre Belgium ideiglenes” megészál-lását készítik elő.

A „Constit.” írja: „Franciaországnak nem volt semmi oka arra, hogy a háborút kívánó szen-vedélyekhez csatlakozzék. A császár nem kereste a háborút, sőt még a Franciaország részéről há-borúra kínálkozó alkalmot sem kap; hanem azt nem engedi meg, hogy a győző oly előnyöket akar-jon igénybe venni, melyek Európa állapotát meg-változtathatnák, újabb okokat nyújtván a nyugta-lanságra. Minélfogva nehéz körülményeknek kelle-ne közbejöni, melyek a császárt beavatkozásra bír-hatnák.”

A „France” szerint az alkotmányban törté-nező változások ebből fognának állani: A felirati viták elörlöretetnének. A senatusnak és a törvény-hozótestnek meg fogna adatni az interpellálás jo-ga, hanem a senatusban csak akkor lenne helye az interpellationnak, ha a létező hivatalok közül bá-rom, a törvényhozótestnél pedig akkor, ha a lé-tező hivatalok közül öt helybenbagyja. A megse-mistítőjg kijebb terjesztetik. Az alkotmány reform-jára vonatkozó kérvények e senatusban csak ugy kerülhetnek tárgyalás alá, ha a létező büroauk töb-b-sége helybenbagyja. Választási körlevelekbe nem szabad az alkotmány ellen megtámadásokat foglalni, azon ürügy alati, mintha annak megváltoztatása ezelőztatnék.

A „Presse”-nek írják: „Az most Párisban a sajtóról szájra kerülő kérdés, hogy: „be fognak-e avatkozni a francziák Olaszország miatt?” Napo-leon hg barátai erősen állítják, hogy igen, kivált tegnap óta, mert a hg hosszabb értekezésről térvén vissza a császártól, nagyon megelégedetnek látszott. Egyébiránt a hg vérmes kilátásait nem lehet zzi-normértékűl venni, mert Franciaország nem tartja legfőbb javának az Olasz, Porosz vagy éppen Né-metországért beavatkozást. Jól értesült körökben akar hallani, hogy a császár szoros semlegességnél akar maradni, s Angol és Oroszországgal a békét

helyreállítani kívánja. Sőt azt is beszélik, hogy III. Napoleon és II. Sándor császárok között bizonyos egyenlő érintkezés léteznék, s hogy talán össze is fog személyesen jönni a két uralkodó, né hány hét múlva.

Németország: Berlin-képviselő testülete követei feliratot intézett a királyhoz: „Legfelsőbb király! Legkegyelmesebb királyunk és urunk! Királyi felséged összes népével buzgó imával fordulunk tegnapelőtt a Mindenhatóhoz, győzelmet esdve a porosz zászlókra és igazságos ügyekre. Az Ur isten csodálatosképpen meghallgatta ezen imát a királyi felségedet azon kegyében részesítve, hogy a mai napon hú népének két diadalmas győzelmét hirdethet! Mi a főváros polgárai királyunkhoz járunk, hogy kifejezzük Felséged előtt az általános örömet ezen kézzel fogható áldás fölött, melyet Isten a porosz fegyverre küldött, és hadseregünk újabb diadalmától! Legkegyelmesebb királyunk és urunk! Engedje meg Felséged, hogy örömeiben a főváros polgárai osztozzanak! Fogadjon felséged, vitéz hadseregünkhöz elutazása előtt újból szívünk azon fogadástartását, miszerint készek vagyunk a királyért és hazáért vérünket, életünket és mindenünket feláldozni! Rendeljen bármit a Mindenható Isten akarata jövőre, Poroszország büszkeségén megáll királyja mellett, az utolsó emberig! Isten oltalmazza felségedet! Legyen Isten áldása továbbra is fegyvereivel a küldjön mindenkor győzelmet a porosz zászlókra! A legmélyebb hódoló tisztelettel királyi felségednek a fővárosbeli hű polgárok.”

A város képviselő testületének küldöttsége ezen feliratot két zenekar, s ezer meg ezernyi egyre növekedő népsokaság kíséretében vitte a királyi palotához. A palota előtti téren megállapodván a küldöttség, felment a királyhoz. Rövid szímet után, melyet számos „hoch“ töltött ki, a király megjelent az erkélyen fedett fölvel, s minden irányban meghajlta magát. A sokaság örömi riadala, ezúttal nem akart „hoch“-okba és „hurra“-kba történi, midőn pedig a király kezét felemelve, annak jelöl, hogy szólni akar, azon pillanatban, mely csend lett, a király megszólalván ezeket mondá:

„Köszönöm mindnyájoknak itt kifejezett hazaálságukat; tudom, hogy szívükből jön, a jól esik szívemnek. A felséges Isten győzelmet küldözött vitéz hadseregünkhöz, hanem az még csak kezdet, még nehéz dolgok vannak hátra. Hanem a miképpen mindenkor és minden időben zászlóinkkal volt a győzelem, Isten segítségével most is miénk fog lenni a jövő. Ezen reményben megyek holnap a hadsereghez. A királyért és hazáért tehát Isten segítségével.”

É.-Amerika. New-York, jun. 23. A francia udvarnál levő amerikai követ, Bigelow Seward államtitkárnak jun. 4-rol a következő jelentést küldötte: A francia külügyminiszter, Drouyn de Lhuys kijelentette, hogy a francia csapatok Mexikóból a kitűzött időre kivonulnak. A canadai parlament elhatározta, hogy az Egyesült Államokat felszólítja a féniek által okozott veszteségek kárpótlására.

Ujabb Páris, jul. 7. Victor Emanuel király nem állott reá rögtön a fegyverszünet javaslatára, azt adván okul, hogy előbb Poroszországgal kell értekeznie. Ennek következtében az olasz kormány tudára adatott, miszerint azonnal meg kell minden ellensége kedést szüntetnie Velence ellenében, mert az francia területt vált. Haladéknélküli francia biztos küldött Velencébe, ki ott a kormányzatot Franciaország nevében fogja átvenni. A francia középkereskedelmi hajóraj haladéknélküli Velence elé megy.

A mai „Patrie“ az osztrák-porosz fegyverszünet feltételeire vonatkozólag azt írja, hogy Poroszország Josephstadt, Königsgrätz és Theresienstadt várakat kívánja.

Távirati tudósítás a bécsi borszéról.

Julius 9-kén: 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 61.50. 5% Metallikus 100 frt 55.25. — Bank-részvény 670. — Hitelintézeti részvény 200 forint 135.10. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2 kr 131.75. — Ezüst 127. — Cs. kir. arany 6.30. — 1860. kölcsön 73.30.

Julius 3-kán: Földtehermentési kötvény magyarországi 63. — Erdélyi 59. —

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

Alsó ausztriai mérő:						Maribus fontja.
Rozs.	Árpa.	Zab.	Török- buza.			
krajczárookban.						
280	190	200	270	16		
—	—	170	500	10		
334—308	254—236	120—114	314	11		
360—320	—	210—190	410—420	8		
344—338	—	190	374—370	12		
354—330	—	132	384	11		
400—350	—	180—160	320—310	10		
325—300	—	190—170	400—400	10		
300—290	—	216—212	320—310	10		
350—340	224—220	168—160	380—360	11		
373—373	000—000	173—147	440—413	13		
430—430	—	180—180	400	11		
418—410	000—000	186—180	374—370	11		

NEM HIVATALOS.

Haszonbér.

A magyarói birtokosság Tordamegye felső-kerületében fekvő mező havasait legelői a jövő 1867-ik évre haszonbérbe adának rendőrbiztos Wagner Traugott ur szász-régeni piaci házána folyó évi augusztus 9-én tartandó nyilvános árverés útján tudatja.

Szász-Régen, 1866. július 5-én.

SZERES SÁNDOR, birtokosság biztosja.

(225) Minthogy több helyen hamisított florenzi Pagliano-féle vértisztító Syrupot árulnak, észtönzve éretem magam Bécsben egy főraktárt állítani fel, mely Raftl József urnál van Prater 15. sz. és az árakat újlag lejjebb szállítottam. Egy üveg ára 1 ft 50 kr. 1 tucet 15 ft. 5 tucet 67 ft 50 kr. Teljesen fölsílegesen találom ezen szert bővebben ismertetni, melynek oly sok ezer ember köszönheti egészsége helyreállítását, és csak annyit jegyzek meg, hogy minden jót akaró családapa feladatát tűzze, hogy ezen szert mindég kezénél legyen, minthogy ez hideglelésnél, benső gyuladásoknál, forrázáltnál és gégeleghőz, melyek gyakran előfordulnak gyermekeknek, nem lévén orvos mindjárt kéznél, a legjobb sikerrel használható. Ezen szer a belső rossz nyálkakat feloldja és az emésztést és ürítést elősegítse által kitakarítja; a hámorrhoiban szenvedőknek feltűnőhatatlan szer. Minthogy a vér megakadása által sok betegség származik, az első adag használatával alkalmával meglehet győződni a vértisztító syrup hatásáról, mely a már idült időszerű betegségeknek is segélyt hozott. Mindenki, a ki 8—14 napig 1 teli kanállal veszen, frissebben s egészségesebben érzi magát, és egy betegség sem verile oly hamar.

Bővebben láthatni a minden üveg mellé mellélt 94 oldalból álló használati utasításban.

Flórenzből csak 100 üvegből álló küldemény vállaltatik el.

PAGLIANO HIERONYM, florenzi gyógytanár.

(37) Dr. J. G. POPP urhoz, Bécsben! Miután Önt az általam rendelt 6 üveg szárvíz kézbe kapásáról megnyugtatom, kötelező érem magam Önt azonnal értesíteni, hogy az első kísérlet, melyet intéztünkben tettünk, meglepő sikert idézett elő.

A 60 boldogtalan gyermek közül, kiket eddig kettő volt kik szárfajdalomban szenvedtek. Önnek Anatherin szárvízre utasítván, használtatván, mielőtt a 6 üveg elfogyott volna, tökéletes javulás állott be.

Midőn tehát önnel szegény gondviselésem alá vettem nevében köszönetet mondok, biztosítom Önt, hogy nem fogom elmulasztani a mi intézetünkön kívül is önnel kitűnő Anatherin szárvízre a hol csak lehet ajánlani, miután én személyesen meggyőződtem annak gyors sikeréről.

CRASCHNITZ, legnagyobb tisztelettel legnagyonb tisztelettel gr. RECKE-PALMERSTEIN.

Kapható: Kolozsvárt: Wolff J. dr. Hintz György és Engel József gyógyszerárakban.

Egy palack ára 1 ft 40 kr o. é.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt.

Harmath József ur Tordán, Wittich József ur Marosvásárhelyt, Dobray Nándor ur S.-Udvarhelyt, Barthos Domokos ur S.-Szentgyörgyön, Vokál János ur Nagynyeden, Sindel Károly ur Brassóban, Wagner József ur Károlyfehérvárt kapható:

Legújabb csata-térképek!

Németországi csata-térkép 25, 50, 60 kr., 1 ft.

Olaszországi Csatahely jelző-lobogók. 12 darab 10 kr.

VAS GEREKEN.

JURATUS ELET.

Korrajz 3 kötet. Ára 3 ft.

GONZALEZ és MOLÉRI.

Buckingham herceg hét csókja.

Regény. Francziából Huszár Imre. 2 kötet. Ára 1 ft.

Gyöngyfüzer.

Külföldi beszédek gyűjteménye. Fordította Léczfalvi László.

I. kötet I. füzet Élő halott.

Szabadon fordítva Bern Walter után. Ára 60 kr.

Peres és perenkívüli eljárásra

rendelekek gyűjteménye.

Ára 1 ft 60 kr.

NÖVENDEK LAPJA 1865

april—decemberi folyama.

Szépirodalmi és ismeretterjesztő közlöny, ifjúság számára. Szerkesztette

Réthy Dávid. Fűzve 3 ft. Csinos kemény kötésben 4 ft.

Központi Egyetemi Könyvtár Fundatia pentru Scoala - BCU Cluj

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel (Bel-farkasutca 74 sz.)

Dr. H. BERGHAUS, vollständiger

Universal-Handatlas

der neueren Erdbeschreibung

über alle Theile der Erde in 114 Blättern.

Börsarokba kötve ára 10 ft.

Az általános polgári törvénykönyv.

mint ez jelenleg Erdélyben érvényes;

minden a legújabb időig megjelent és még hatályban levő utólagos rendeletekkel, felvilágosító és utasító jegyzetekkel ellátva.

Irta Hilibi HALLER KÁROLY,

a kolozsvári kir. jogakadémia az által. polg. törvénykönyv, váltó- és kereskedelmi jog, esőrendtartás és az általános bányatörv. h. tájár, az igazságügyi elmélet, államvizsgálati bizottságnak tagja.

Ára 6 ft o. ért.

Egyházi szent beszédek,

melyeket különbféle alkalomra irt és mondott Péterfi Sándor hévizi pap.

Uj folyam 3-dik és 4-dik füzet.

Egy-egy füzet ára 1 ft.

A bujakóralakok kór- és gyógytana.

Orvosok és művelt nem orvosok számára. A magyar orvosok és term. vizsgálgók XI. nagygyűlése által a Pataky-díjjal koszorúzott pályamű.

Irta H. Ifj. Spányik József. Ára 1 ft.

SALAMON FERENCZ.

A magyar királyi szék betöltése és a Pragmatica Sanctio története.

Ára 2 ft.

AZ ELÁTKOZOTT.

Regény 4 füzetben. Irta egy névtelen abbé, francziából fordította Henter János. Ára 4 ft.

A Kosztolányi hölgyek.

Történeti regény, két kötetben. Irta P. Szathmáry Károly.

Ára 2 forint o. ért.

„Egy szép asszony története“

regény két kötetben. Irta K. PAPP MIKLÓS. Ára 2 ft.

Az erdélyi muzeumegylet évkönyvei.

I-ső kötet: (1860—61. 4-rét 26. 158 l.) 1 ft 70 kr.

II-dik kötet: 3 rajztáblával. (1862—63. 4-rét 147 l.) 1 ft 60 kr.

III-ik kötet: 18 rajztáblával 1864—65. 4-rét 3 ft 20 kr.

Ugyancsak Stein János könyvkereskedésében előfizethetni a

„Magyar Bazar“

szépirodalmi és divatlpra; megjelenik havonként kétszer a német Bazar mintájára és képeivel, szabási-mintákkal, és minden hóban egy SZINES DIVATKÉPPEL.

Előfizetési ára: Postai küldéssel 1/2 év 2 ft.

1 év 4 ft.

Befőttes és más üvegekre a drága Lan-

torna helyett a tartósabb, czélszerűbb, tisztább és

sokkal olcsóbb

pergament papir

jött használatba.

Kapható kisebb és nagyobb darabokban 3 krtól 50 krig

Kolozsvárt STEIN JÁNOS papirkereskedésében.

Kolozsvárt STEIN JÁNOS papirkereskedésében.

Kolozsvárt STEIN JÁNOS papirkereskedésében.

Kolozsvárt STEIN JÁNOS papirkereskedésében.

Kolozsvárt STEIN JÁNOS papirkereskedésében.

Kolozsvárt STEIN JÁNOS papirkereskedésében.

Kolozsvárt STEIN JÁNOS papirkereskedésében.

Brassai Sámuel. Ingyen tanító francia nyelv-mester. A francia nyelvet szintoly könnyen, mint alaposan megtanulni kívánó magyar ifjaknak ajánlja B. S. I. rész. Az alap- és bővített egyszerű mondat. Ára 1 ft 60 kr.

Ugyan csak STEIN JÁNOSnál Kolozsvárt: **Pozner Károly Lajos** első magyar és kir. szabadalmazott **vonalzó intézetének és kereskedelmi könyvtárának főraktára,** a hol is intézetek, gyárosok, kereskedők és iparosok számára megkiváncsi, valamint háztartási és gazdasági számításokhoz, úgy szintén közönségi hivataloknak szükséges — bármily alaku — kisebb és nagyobb vonalozott és vonalzatlan könyvek — nagy választékban — határozott gyári áron kaphatók.

(204) **Egy gyógyszerész segéd kerestetik.**

Egy jól képzett s a román nyelvbe jártas nem okleveles gyógyszerész segéd, folyó év augusztus 1-jétől kezdve föltételek mellett Moldovországi Román városában alkalmazást nyerhet. Levelek KERESZTES gyógyszerészhez Romanba czimzendők.

(2-*) **„Egészítő esekoládér“**

A gyermekeket a görvéltyől megmentendő, ajánlom az általam felállított minden harmadik hónapban rendszeresen beszállító, akár gyanítani Gillisztát, akár bizonyítványt fogl magába.

Ára egy darabnak 20 kr. nálam helyben 6 darab 1 ft.

Kapható Kolozsvárt: csak is egyedül Schütz Károly urnál, Meg a könyvesekben jegyzett bizonyosaimnál.

KRÓCZER ÁGOSTON s. k. Gyógyszerész Tokajban.

(223) **„Egészítő esekoládér“**

A gyermekeket a görvéltyől megmentendő, ajánlom az általam felállított minden harmadik hónapban rendszeresen beszállító, akár gyanítani Gillisztát, akár bizonyítványt fogl magába.

Ára egy darabnak 20 kr. nálam helyben 6 darab 1 ft.

Kapható Kolozsvárt: csak is egyedül Schütz Károly urnál, Meg a könyvesekben jegyzett bizonyosaimnál.

KRÓCZER ÁGOSTON s. k. Gyógyszerész Tokajban.

(223) **„Egészítő esekoládér“**

A gyermekeket a görvéltyől megmentendő, ajánlom az általam felállított minden harmadik hónapban rendszeresen beszállító, akár gyanítani Gillisztát, akár bizonyítványt fogl magába.

Ára egy darabnak 20 kr. nálam helyben 6 darab 1 ft.

Kapható Kolozsvárt: csak is egyedül Schütz Károly urnál, Meg a könyvesekben jegyzett bizonyosaimnál.

KRÓCZER ÁGOSTON s. k. Gyógyszerész Tokajban.

(223) **„Egészítő esekoládér“**

A gyermekeket a görvéltyől megmentendő, ajánlom az általam felállított minden harmadik hónapban rendszeresen beszállító, akár gyanítani Gillisztát, akár bizonyítványt fogl magába.

Ára egy darabnak 20 kr. nálam helyben 6 darab 1 ft.